*Paul Csavdari*

# Demonologizarea Noului Testament

## Isus, vindecarea si distorsiunile culturale

După ce Vechiul Testament a fost clarificat ca fundament non-demonologic al revelației — cu Moise și profeții promovând o teologie a responsabilității morale și a autorității unice a lui YHWH — Noul Testament introduce demonologia printr-o serie de exorcizări și referințe la demoni. Însă o analiză atentă, pe linia continuității cu revelația mozaică, demonstrează contrariul: ceea ce numim astăzi „demonologie creștină" este rezultatul unei adaptări culturale și a unor distorsiuni textuale, nu o învățătură autentică a lui Isus.

## Moștenirea VT: fără demoni, fără exorcizări, fără cosmologie dualistă

Toată revelația VT — de la Legea mozaică la profeți — exclude sistematic demonologia. Răul este moral, nu supranatural. Legea nu recunoaște nicio entitate malefică autonomă. Nicio posesie demonică, nicio luptă spirituală cu entități invizibile, nicio explicație cosmologică pentru suferință. Chiar și „duhul rău" din 1 Samuel 16 este „de la Domnul" — o tulburare psihică sau emoțională trimisă ca judecată, nu ca manifestare a unui „diavol".

Profeții urmează aceeași linie. Nu denunță spirite, ci corupția, idolatria, nedreptatea. Isaia, Ieremia, Ezechiel – niciunul nu introduce noțiunea de luptă spirituală cu demoni. Cea mai apropiată imagine „demonologică" apare abia în cartea lui Daniel (cap. 10), dar acolo „prințul Persiei" nu este o entitate spirituală, ci un lider politic care se opune voinței divine – iar „îngerul" se confruntă cu această rezistență umană, nu cu o ființă supranaturală. Nici aici nu este vorba de posedare, magie sau exorcizare.

Așadar, întreg Vechiul Testament exclude din construcția sa teologică orice sistem dualist sau demonologic. Demonologia apare doar post-exilic, în perioada intertestamentară, odată cu pătrunderea sincretismului babilono-persan și elenist. Cărțile apocrife ca Enoh, Tobit, Jubilees introduc îngeri căzuți, spirite necurate, cosmologii stratificate. Dar acestea nu fac parte din revelația mozaică și profetică.

## Exorcizările din sinoptice: reflexe culturale, nu doctrină a lui Isus

Evangheliile sinoptice (Matei, Marcu, Luca) prezintă numeroase cazuri de „izgonire a demonilor". Însă o lectură comparativă arată că:

- Vindecările sunt de fapt tratate ca boli. În Matei 8:16, se spune că Isus „a vindecat pe toți cei ce erau bolnavi", incluzând pe cei cu „duhuri necurate". Cuvântul folosit este **therapeuo**– a trata, a îngriji.
- Simptomele atribuite „demonilor" corespund astăzi unor afecțiuni neurologice sau psihice (epilepsie, isterie, schizofrenie, traume).
- Scenele de exorcizare (ex. Marcu 5 – Legiunea) sunt literar construite pentru efect – dramatice, mitologizante, cu dialoguri între Isus și entități colective. Dar aceste scene nu au analogii în VT și sunt absente din Ioan și din Faptele Apostolilor.

E clar că sinopticele preiau limbajul demonologic al vremii — un vocabular devenit comun în iudaismul elenizat și în lumea romană, dar care nu reflectă mesajul original al lui Isus. Faptul că în Matei 11:4–6, când Isus trimite un răspuns oficial către Ioan Botezătorul despre identitatea Sa mesianică, nu menționează deloc exorcizările este semnificativ.

El vorbește doar despre vindecări fizice, învierea morților și evanghelizarea săracilor. Demoni? Nici urmă.

## Evanghelia după Ioan: un Isus fără demoni

Evanghelia după Ioan nu conține nicio referire la exorcizări sau duhuri necurate. Isus vindecă, învie, iartă, învață. Nu „scoate draci". Răul este simbolizat prin întuneric, minciună, respingerea luminii – dar nu este personificat într-o ființă spirituală autonomă.

Aceasta confirmă că demonologia nu este parte integrantă a teologiei mesianice a lui Isus, ci o reflectare a contextului cultural și a proiecțiilor ulterioare ale celor care au redactat sau transmis tradițiile sinoptice.

## Faptele Apostolilor: o excepție semnificativă

În Fapte, ucenicii propovăduiesc, vindecă, fac minuni – dar nu exorcizează. Petru, Ioan, Filip, Ștefan – niciunul nu e descris alungând demoni. Singura excepție este Pavel:

- În Fapte 16, „scoate” un duh de ghicire dintr-o sclavă – dar contextul este economic, nu spiritual. Reacția stăpânilor arată că pierd câștigul, nu că fata a fost „eliberată” în sens spiritual.
- În Fapte 13, Pavel îl blestemă cu orbire pe vrăjitorul Elima. Este o scenă de putere, care nu se regăsește în stilul lui Isus.

Aceste două episoade îl izolează pe Pavel ca singurul exponent al unei atitudini față de „duhuri” și „magie”. De altfel, în epistolele sale, Pavel introduce o cosmologie stratificată cu „stăpâniri”, „domnii”, „puteri” – termeni care lipsesc din învățăturile lui Isus și din VT. Această schimbare sugerează că demonologia intră în creștinism prin filtrul gândirii pauline, nu prin mesajul mesianic originar.

## Distorsiunile adversarilor: Beelzebul și acuzațiile de vrăjitorie

Evangheliile sinoptice relatează că Isus a fost acuzat că „scoate demonii cu puterea lui Beelzebul”.

Răspunsul Său este retoric – o demonstrație de absurditate logică („dacă Satana scoate pe Satana...”). Dar chiar acest episod arată că imaginea publică a lui Isus a fost distorsionată încă din timpul vieții Sale.

Surse rabinice postbiblice (Talmudul) îl acuză pe Isus de vrăjitorie, de magie învățată în Egipt, de manipulare prin demoni. Acestea confirmă că adversarii Săi au asociat vindecările cu lumea ocultă – nu pentru că Isus ar fi practicat asemenea lucruri, ci pentru că aceasta era grila culturală prin care unii interpretau faptele Sale. Marcu 9:12 – „păcătoșii vor face cu Fiul Omului ce vor voi” – nu este doar o profeție a morții, ci o realitate a distorsionării mesajului.

## Apocalipsa: reîntoarcerea în mit

Dacă Vechiul Testament începe curat, iar Isus predică vindecarea și responsabilitatea, Apocalipsa marchează revenirea la mitologie: balaur, îngeri căzuți, Satana legat 1000 de ani, Gog și Magog. Limbajul e simbolic, dar mitologia e densă. Aici, „șarpele cel vechi” devine Satana, iar conflictul capătă proporții cosmice.

Capitolul 12 este un exemplu clar de inserție târzie: „femeia” naște un „copil” răpit la Dumnezeu, urmărit de „balaurul” numit „șarpele cel vechi” – o poveste care forțează o întoarcere în timp, străină Evangheliilor.

Isus în Apocalipsa nu este un copil, iar povestea este apropiată de mituri gnostice sau chiar de idei ulterioare din Islam, unde Isus nu moare, ci este „luat” la cer.

Aceste simboluri, absente în VT mozaic și profetic, arată clar o contaminare masivă cu mitologie gnostică și dualistă, inserată târziu.

## Concluzie: o reconstrucție melekistă

Demonologia nu este revelație, ci contaminare culturală. Isus nu a predicat despre Satana, nu a luptat cu demoni, nu a promovat o cosmologie dualistă. A vindecat, a restaurat, a iertat. Răul, în învățătura Sa, vine din inimă, nu dintr-o lume invizibilă.

A reface teologia Noului Testament în spiritul Vechiului înseamnă a reface claritatea morală: omul este responsabil, conștiința este terenul luptei, iar adevărul este singura putere de restaurare.

De-demonologizarea - curățirea Scripturii de influențele mitologice - nu este un exercițiu critic, ci o restaurare teologică. Este o ieșire din mit pentru a redescoperi omul ca ființă creată, morală, liberă — nu posedată, nu victimă, nu entitate fragilă prinsă între lumi.

Asta este linia profetică, mozaică și, de fapt, mesianică. Restul sunt distorsiuni. A sosit timpul să le recunoaștem și să le corectăm.